

Робоча програма **Кваліфікаційної (магістерської) роботи** для студентів 2 курсу освітнього рівня «магістр» за спеціальністю 035 Філологія, зі спеціалізації «035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька», освітньо-професійною програмою «Переклад (німецька і друга іноземна мови, міжкультурні німецькі студії)».

Розробники:

Дяків Х.Ю., професор кафедри міжкультурної комунікації та перекладу, доктор філологічних наук, професор;

Паславська А.Й., завідувач кафедри міжкультурної комунікації та перекладу, доктор філологічних наук, професор;

Сулим В.Т., професор кафедри міжкультурної комунікації та перекладу, кандидат філологічних наук, професор;

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри міжкультурної комунікації та перекладу

Протокол № 9 від “26” червня 2023 року

Завідувач кафедри міжкультурної комунікації та перекладу

_____ (проф. А. Й.
Паславська)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© Дяків Х., Паславська А., Сулим В., 2023 рік

1. Опис кваліфікаційної роботи

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика освітньої компоненти	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 15	Галузь знань 03. Гуманітарні науки (шифр, назва)	Нормативна освітня компонента циклу професійної та практичної підготовки	
Модулів – 1	спеціальність 035 Філологія (шифр, назва)	<i>Рік підготовки:</i>	
	Спеціалізації 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька	2-й	
Загальна кількість годин – 450	Освітній рівень: Магістр	<i>Семестр</i>	
		3	
		<i>Лекції</i>	
		-	-
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		-	450
		<i>ІНДЗ:</i>	
Вид контролю: захист в ЕК			

ВСТУП

Кваліфікаційна (магістерська) робота є складовою навчального плану відповідного курсу. У процесі написання магістерської роботи студент повинен оволодіти навичками наукового пошуку, відбором матеріалу, необхідного для розкриття теми роботи, його використання, узагальнення та аналізу. Під час захисту студент стисло викладає завдання, яке перед ним стояло, і якою мірою воно було реалізоване в процесі роботи. Особливо важливо з'ясувати, що нового вніс автор у вивчення теми, які джерела і літературу використав, до яких висновків дійшов.

Кваліфікаційна робота спрямована на розв'язання спеціалізованої задачі та/або практичної проблеми в галузі філології (відповідно до обраної спеціалізації), що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фабрикації та/або фальсифікації. Кваліфікаційна робота розміщується в репозитарії на сайті Університету (https://lnueduua-my.sharepoint.com/:w:/g/personal/marta_klymenko_lnu_edu_ua/EXV8IEmQsL9CqdZNEb0rydkBEZwZ6qoinxFICQcoZKdung?e=KGw3zV).

Кваліфікаційна робота є комплексною перевіркою рівня відповідності досягнутих результатів навчання здобувачем вимогам Стандарту вищої освіти та освітньої програми. Освітня компонента спрямована на формування таких загальних (ЗК) та фахових компетентностей (ФК) випускника за описом освітньої програми:

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 1. Здатність усно і письмово спілкуватися державною та іноземними мовами.
- ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.
- ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 11. Здатність проводити дослідження на належному рівні.
- ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності (ФК):

- ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.
- ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.
- ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурувати мовний, мовленнєвий й літературний матеріал з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
- ФК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.
- ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
- ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 9. Здатність до диференціації прагматичних, соціокультурних, міжкультурних, мовних і текстових проблем перекладу та пошуку шляхів їхнього розв'язання.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти; інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Магістерські роботи, що їх виконують студенти спеціальності 035 Філологія, зі спеціалізації «035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька», які вивчають іноземні мови й літератури, перекладознавчі дисципліни є науковим дослідженням певної – вужче чи ширше окресленої – філологічної чи перекладознавчої проблеми. Така праця складається з теоретичної і практичної (практичних) частин, у яких студент, ураховуючи попередній доробок учених в обраній галузі мовознавства, літературознавства або перекладознавства (чи суміжних з ними дисциплін), подає власну концепцію вирішення наукової проблеми. Це самостійне студентське дослідження, теоретичний і практичний матеріал якого викладено чітко, конкретно, логічно, аргументовано, без надмірного цитування, з висловленням власних оцінок і думок автора.

Перелік тем магістерських робіт пропонує керівник наукового семінару. З цього переліку студенти самостійно обирають теми, які

відповідають їхнім науковим зацікавленням. Якщо студент бажає, то може сам запропонувати тему з-поза поданого переліку, однак він повинен аргументувати своє рішення й узгодити з керівником семінару актуальність, предмет, об'єкт, мету й завдання дослідження. Тема магістерської роботи повинна відповідати спеціальності.

Теми магістерських робіт можуть виходити поза меж: "чистого" мовознавства, літературознавства чи перекладознавства і мати міждисциплінарний характер. Можливі також теми, що передбачають використання матеріалу кількох мов чи літератур, які студент вивчає.

Теми магістерських робіт студентів на початку кожного навчального року затверджують на засіданні кафедри.

Назва магістерської роботи повинна бути сформульована конкретно і стисло (у разі потреби, щоб конкретизувати тему, можна додати до назви невеликий підзаголовок). Формулюючи тему, треба прагнути до того, щоб вона вказувала на предмет або мету дослідження.

1.1. Загальні вимоги до магістерських робіт

Магістерська робота є кваліфікаційною науковою роботою студента. За цю працю Державна екзаменаційна комісія виставляє оцінку, яку записують у заліковій книжці та додатку до диплома випускника. Магістерську роботу пишуть студенти, що здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень "магістр".

Магістерська робота – це самостійне наукове дослідження, яке повинно відповідати всім вимогам до наукової роботи, а крім того, має опиратися на широку базу наукової літератури і ґрунтовний фактичний матеріал. Магістерська робота повинна не лише продемонструвати набуті студентом знання, вміння й навички з дисципліни спеціалізації, а й підтвердити його здатність до самостійного наукового мислення, вміння глибоко розуміти суть мовознавчих і літературознавчих явищ та проблем, систематизувати й узагальнювати теоретичні концепції, критично їх оцінювати, мотивувати власні наукові погляди, самостійно вирішувати поставлені науково-практичні завдання. Автор магістерської роботи повинен усвідомлювати практичне значення свого дослідження й уміти аргументувати придатність здобутих науково-практичних результатів у філології.

У магістерській роботі обов'язково враховано давніші і найновіші бібліографічні джерела з обраної проблематики, скрупульозно опрацьовано, систематизовано й узагальнено значний за обсягом фактичний матеріал, застосовано нові методи наукових досліджень. Магістерська робота повинна бути написана на високому теоретичному рівні осмислення наукової проблематики і практичного матеріалу, її автор має вільно оперувати філологічною, перекладознавчою та загальнонауковою термінологією, уміти

критично аналізувати наукові концепції аргументувати власні теоретичні ідеї, відстоювати свою наукову думку, добре орієнтуватися у науковому дискурсі із досліджуваної і суміжної проблематики, у разі потреби - коректно дискутувати з авторитетами. Магістерське дослідження повинно вирішувати проблеми, актуальні в українській та зарубіжній науці, й обов'язково має містити наукову новизну. Висновки й результати такого дослідження повинні мати передусім практичне застосування, але водночас можуть вносити вклад і в теоретичну розробку обраної проблеми.

Основні вимоги до магістерських робіт такі:

Назва магістерської роботи повинна бути, по можливості, короткою, відповідати суті (змісту) роботи, вказувати на мету дослідження і його завершеність.

При написанні магістерської роботи студент повинен обов'язково посилалися на документи, авторські наукові або публіцистичні праці і опубліковані чи не опубліковані джерела, з яких запозичив матеріали або окремі результати (цитування, цифровий матеріал тощо).

У магістерській роботі необхідно стисло, логічно аргументовано викладати зміст і результати дослідження, уникати загальних слів, тавтологій.

Загальний обсяг магістерської роботи – 60-70 сторінок.

Структура магістерської роботи повинна бути чіткою і містити: титульний аркуш, аркуш із авторським підтвердженням самостійності роботи, *Зміст*, *Перелік умовних позначень* (у разі потреби), *Вступ*, основну частину, *Висновки*, *Список використаної літератури*, *Список використаних джерел*, *Резюме*, *Додатки* (у разі потреби). Основну частину роботи треба поділити на *Розділи*, а ті - на підрозділи (у разі потреби – у підрозділах варто виділяти пункти, а в пунктах - підпункти). Кількість розділів не повинна перевищувати трьох. У всіх працях має бути лише один теоретичний розділ.

Робота повинна бути написана **іноземною мовою**, яку вивчає студент. Цитати з іноземної наукової літератури треба подавати в перекладі відповідною іноземною мовою (переклад робить сам студент, зазначаючи це в роботі). Цитати з художніх творів можна подавати мовою оригіналу або в перекладі, залежно від концепції магістерської роботи. Усі аналізовані мовні одиниці (фонеми, морфеми, лексеми, фразеологізми, граматичні форми, синтаксичні структури) треба подавати відповідною іноземною мовою і записувати курсивом.

1.2. Контроль за виконанням робіт. Оцінювання

Керівництво магістерськими роботами та контроль за процесом написання виконує керівник відповідного наукового семінару та науковий керівник роботи, призначений кафедрою.

Написання магістерських робіт потрібно виконувати за графіком (див. далі).

Перший варіант повного тексту магістерської роботи треба подати науковому керівникові до 1 грудня.

Оформлена відповідно до всіх вимог магістерська робота повинна бути подана на кафедру до 15 травня. Магістерську роботу подають у вигляді спеціально підготовленого рукопису комп'ютерного набору (див. далі розділ 3, *Правила технічного оформлення магістерської роботи*) в палітурці.

Якщо в зазначені терміни студент не подасть роботи на кафедру, то за рішенням кафедри його можуть не допустити до захисту.

Структура навчальної дисципліни

ПЛАН ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Види роботи	Кількість годин
Вибір теми, підготовка плану роботи	10
Опрацювання наукової літератури й підготовка першого розділу роботи	100
Добір й аналіз емпіричного матеріалу і / або проведення експерименту та підготовка другого розділу роботи	100
Добір й аналіз емпіричного матеріалу і / або проведення експерименту та підготовка третього розділу роботи	100
Підготовка презентації для попереднього захисту роботи та попередній захист роботи	50
Коригування й кінцеве оформлення роботи	50
Підготовка презентації для захисту роботи та захист	40
Всього	450

Типовий графік написання магістерських робіт

	Види роботи	Термін виконання
1	Затвердження тем студентських кваліфікаційних робіт на засіданні кафедри, призначення наукових керівників.	Вересень
2	Збір (поповнення) та опрацювання бібліографії. Збір (поповнення), аналіз і систематизація фактичного матеріалу. Попереднє опрацювання плану роботи, визначення предмета, об'єкта, мети й завдань дослідження.	Вересень
3	Продовження праці над науковою літературою та фактичним матеріалом. Ознайомлення учасників наукового семінару та керівника з проблемними аспектами і попередніми результатами дослідження. Звіт про стан підготовки роботи.	Жовтень

	Написання тексту роботи.	
4	Робота над текстом з урахуванням рекомендацій наукового керівника. Представлення результатів дослідження на науковому семінарі. Звіт про стан написання	Листопад
5	Подання повного варіанта тексту кваліфікаційної роботи на розгляд науковому керівникові.	до 15 листопада
6	Праця над текстом з урахуванням зауважень керівника. Підготовка остаточного варіанта роботи.	листопад
7	Подання магістерської роботи на кафедру	до 5 грудня
8	Захист кваліфікаційних робіт на засіданні Державної екзаменаційної комісії.	Грудень. Згідно з розкладом

Методи навчання

Результати навчання освітньої компоненти деталізують такі **програмні результати навчання:**

Результати навчання	Методи навчання і викладання	Методи оцінювання досягнення результатів навчання
ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.	Пояснення, демонстрація, спостереження; частково-пошуковий та дослідницький методи; інтерактивні методи: презентація, проект, використання мультимедійних комп'ютерних програм та залучення носіїв мови.	Відгук наукового керівника, рецензія, публічний захист
ПРН 10. Збирати й	методи: спостереження;	поточний контроль:

<p>систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти; інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).</p>	<p>частково-пошуковий та дослідницький методи; інтерактивні методи, методи індукції, дедукції, спеціалізовані лінгвістичні і перекладознавчі методи.</p>	<p>контроль за систематичністю роботи; контроль за такими видами робіт: вибір відповідних методів дослідження, структурування роботи, написання теоретичного і практичного розділів, контроль якості аналізу перекладу</p>
<p>ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.</p>	<p>методи: спостереження; частково-пошуковий та дослідницький методи; інтерактивні методи, методи індукції, дедукції, спеціалізовані лінгвістичні і перекладознавчі методи.</p>	<p><i>поточний</i> контроль: контроль за систематичністю роботи; контроль за такими видами робіт: вибір відповідних методів дослідження, структурування роботи, написання теоретичного і практичного розділів, контроль якості аналізу перекладу</p>
<p>ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.</p>	<p>методи: пояснення, спостереження; частково-пошуковий та дослідницький методи; інтерактивні методи: використання антиплагіатних програм.</p>	<p><i>поточний</i> контроль: контроль за систематичністю роботи; пояснення, спостереження; частково-пошуковий та дослідницький методи; інтерактивні методи: застосування</p>

		антиплагіатних програм.
ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.	методи: пояснення, демонстрація, спостереження; частково-пошуковий та дослідницький методи; інтерактивні методи: презентація, проект, використання мультимедійних комп'ютерних програм та залучення носіїв мови.	<i>поточний</i> контроль: контроль за систематичністю роботи; контроль за такими видами робіт: вибір відповідних методів дослідження, структурування роботи, написання теоретичного і практичного розділів, контроль якості аналізу перекладу
ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних професійних задач і проблем, зокрема у галузі перекладознавства, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.	методи: пояснення, демонстрація, спостереження; частково-пошуковий та дослідницький методи; інтерактивні методи: презентація, проект, використання мультимедійних комп'ютерних програм та залучення носіїв мови.	<i>поточний</i> контроль: контроль за систематичністю роботи; контроль за такими видами робіт: вибір відповідних методів дослідження, структурування роботи, написання теоретичного і практичного розділів, контроль якості аналізу перекладу

<p>ПРН 17. Планувати, організувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.</p>	<p>методи: пояснення, демонстрація, спостереження; частково-пошуковий та дослідницький методи; інтерактивні методи: презентація, проект, використання мультимедійних комп'ютерних програм та залучення носіїв мови.</p>	<p><i>поточний</i> контроль: контроль за систематичністю роботи; контроль за такими видами робіт: вибір відповідних методів дослідження, структурування роботи, написання теоретичного і практичного розділів, контроль якості аналізу перекладу</p>
--	---	--

Під час викладання навчальної дисципліни підлягають використанню методи, спрямовані на:

- формування у студентів інтересу до пізнавальної діяльності і відповідальності за навчальну працю;
- забезпечення мисленнєвої діяльності (індуктивного, дедуктивного, репродуктивного й пошукового характеру);
- методи, пов'язані з контролем за діяльністю студентів під час практики.

Серед методів навчання, зокрема, підлягають застосуванню наступні:

1. Інструктаж
2. Консультація

2. СТРУКТУРА Й ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Магістерська робота повинна містити такі структурні частини:

- титульний аркуш;
- аркуш із авторським підтвердженням самостійності роботи;
- *Зміст*
- *Перелік умовних позначень* (у разі потреби);
- *Вступ*
- Основну частину (*Розділи, підрозділи, пункти, підпункти*);
- *Висновки*;
- *Список використаної літератури*;
- *Список використаних джерел*;
- *Резюме* (мовою, на матеріалі якої виконано роботу);
- *Додатки* (у разі потреби).

2.1. Титульний аркуш магістерської роботи

Титульний аркуш містить:

- найменування міністерства, вищого навчального закладу, назву факультету та кафедри, де виконано роботу; назву роботи
- назву спеціальності, спеціалізації та освітньо-професійної програми
- ім'я, прізвище автора роботи; підпис автора роботи
- вказується рік навчання – 6 курс
- вчене звання або науковий ступінь, прізвище та ініціали наукового керівника
- підпис наукового керівника
- підпис рецензента, оцінку (виставляють керівник і рецензент); місто і рік.

Оформлення титульного аркуша див. у *Додатках*.

2.2. *Зміст*

Зміст подають на початку роботи. Він містить найменування структурних частин і номери їхніх початкових сторінок: *Переліку умовних позначень, Вступу, Розділів* основної частини, а також підрозділів, пунктів і підпунктів, *Висновків, Списку використаної літератури, Списку використаних джерел, Резюме, Додатків*.

Слів "основна частина", "підрозділ" "пункт", "підпункт" ні в *змісті*, ні в тексті роботи не потрібно писати. Треба зазначати тільки назви розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів та їхні номери,

Оформлення *Змісту* див. у *Додатках*.

2.3. Перелік умовних позначень

Якщо в магістерській роботі є потреба часто вживати певні багатоелементні назви, то варто прийняти їхні скорочені варіанти і в такому вигляді записувати в тексті. Скорочення разом з розшифруванням потрібно подавати в спеціальній структурній частині *Перелік умовних позначень*, До такого переліку можуть, наприклад, входити назви художніх творів, періодичних видань, словників, лексикографічних кваліфікаторів, спеціальних термінів тощо, наприклад:

WDGS – Klappenbach R., Steinitz W. (Hrsg.) Wörterbuch der deutschen Gegenwartssprache. In 6 Bdn. — Berlin: Akademie-Verlag, 1978 ff.

Якщо в роботі доречно прийняти скорочення тільки одного або двох термінів, то їх не варто вводити до *Переліку умовних позначень*, а доцільно прийняти скорочення в тексті, зазначаючи його в дужках зі словом *далі* після першого згадування терміна, наприклад:

"У роботі досліджуємо фразеологічні одиниці (далі ФО) з соматичним компонентом (далі СК)"

Після прийняття в тексті такого типу скорочення потрібно його послідовно застосовувати, не вживаючи далі відповідних повних термінологічних найменувань.

Якщо в дослідженні є потреба вжити маловідомі скорочення чи символи, які не повторюватимуться в тексті більше трьох разів, їх також не варто вводити до *Переліку умовних позначень*, а доцільно розшифрувати в тексті при першому згадуванні.

2.4. Вступ

У вступі магістерської роботи обґрунтовують актуальність обраної теми.

Слід вказати на елементи новизни, привнесені автором дослідження та на практичне значення роботи.

У *Вступі* магістерської роботи треба обґрунтувати актуальність пропонованого дослідження, проаналізувавши стан вивчення обраної наукової проблеми. Вступ містить також огляд літератури та джерел з даної теми. Автор магістерської роботи, на основі критичного аналізу літератури (а не простого її перерахування), вказує на досягнення у вивченні обраної проблеми його попередників і наголошує на питаннях, що залишились невисвітленими, формулює завдання дослідження. Робота виграє, якщо в ній буде подано також критичний аналіз використаних для її написання документальних джерел, матеріалів архівів тощо. До теоретичного матеріалу

треба ставитись науково, однак достатньо критично, пам'ятати, що певні праці написані у конкретні історико-культурні періоди, мають на собі нашарування певних ідеологічних догматів, а тому не завжди відповідають рівневі сучасної науки.

Далі у *Вступі* необхідно сформулювати мету й завдання роботи (конкретні питання, які слід розглянути в роботі), визначити об'єкт (одиниці, явища і категорії перекладу) і предмет (проблеми, пов'язані з ними), методи дослідження, описати фактичний матеріал і його джерела, розкрити практичне (у разі потреби теоретичне) значення роботи, й новизну (якщо наявна), описати структуру роботи.

Вступ магістерської роботи повинен мати всі перелічені структурні частини (допускається опустити лише теоретичне значення роботи).

Вступ не повинен перевищувати 1/10 загального обсягу роботи. Остаточний варіант *Вступу* доцільно доопрацювати вже після того, коли буде написано основну частину роботи.

Структурні частини *Вступу* варто виділяти жирним шрифтом і подавати в запропонованій далі послідовності.

Актуальність дослідження

Під актуальністю дослідження розуміють його доцільність на сучасному етапі розвитку певної галузі науки і відповідність теперішньому стану вивчення обраної наукової проблеми. Актуальним є будь-яке корисне для суспільства об'єктивне, написане з позицій історизму дослідження. Науково-педагогічне, практичне значення роботи має бути переконливо доведено автором. Актуальність теми зумовлюється також її недостатньою вивченістю або необхідністю переосмислення на основі раніше недоступних джерел та літератури.

Актуальність дослідження може бути пов'язана з малодослідженістю певної проблеми чи котрогось із її аспектів; відсутністю узагальнювальної або синтетичної праці з обраної проблематики; існуванням певних прогалин у дослідженні якогось об'єкта; застосуванням нових методів дослідження загалом уже вивчених об'єктів, якщо ці методи дадуть нові результати, Актуальність праць може також, наприклад, впливати з відсутності зіставного дослідження проблеми на матеріалі іноземної і української мов.

Для розкриття актуальності дослідження треба зазначати (за допомогою посилань) основні праці, що вже написані на певну тему, дуже коротко вказуючи, що саме в них уже досліджено з обраної для роботи проблематики і виділяючи те, чого ще не вивчено або що досліджено недостатньо. У такий спосіб треба виокремити ті проблемні питання, які ще малодосліджені в певному аспекті (у певних аспектах), саме цим мотивуючи актуальність магістерської роботи.

Мета й завдання дослідження

Спочатку треба сформулювати мету роботи, а потім завдання, вирішення яких підпорядковане досягненню поставленої мети.

Мета є загальнішою, завдання – конкретнішими.

Мету треба формулювати коротко й точно, чітко зазначаючи головну проблему, яку вирішуватимуть у роботі, уникаючи надто загальних формулювань (на зразок *Дослідити проблему. .. ; Вивчити питання*).

Завдання повинні бути частковими й підпорядкованими меті. Жодне із завдань не може, однак, дублювати формулювання мети завдання мають конкретніше й глибше розкривати всі аспекти мети. Їх треба визначити дуже чітко, і вони повинні відповідати всім проблемним питанням, які студент намагається вирішити в теоретичній і ... особливо – практичній частині роботи.

Об'єкт дослідження

Об'єктом дослідження є те, що аналізується в роботі. У працях літературознавчого характеру це переважно творчість письменників, факти історії розвитку літератури (її окремих періодів), у мовознавчих - це певні сегменти мовної системи чи їхня функціональна реалізація (лексика, фразеологія, словотвір тощо), у перекладознавчих – це одиниці, явища і категорії перекладу.

Предмет дослідження

Предметом дослідження є певна наукова проблема.

Методи дослідження

У *Вступі* магістерських робіт треба зазначити методи дослідження, які автор застосовує для вирішення поставленого наукового завдання.

Наприклад, можуть бути такі методи дослідження мови: описовий, суть якого полягає в інвентаризації та систематизації мовних одиниць, а мета - у їх точному й повному описі; зіставний метод, мета якого - шляхом зіставлення різних мов виявити їхні спільні й відмінні риси; метод компонентного аналізу, який застосовують для опису значень слів і суть якого полягає в розщепленні значення лексичної одиниці на її елементарні смисли (семи, компоненти). У сучасному мовознавстві часто застосовують також соціолінгвістичні (анкетування, інтерв'ювання мовців), психолінгвістичні (психолінгвістичні експерименти), математичні (статистичні характеристики мовних одиниць) методи досліджень.

Методами дослідження літератури можуть бути, наприклад: біографічний аналіз літературних творів крізь призму біографії автора; порівняльно-історичний, або компаративістський - вивчення окремих літературних творів чи цілісних доробків авторів у площині міжлітературних зв'язків і запозичень; культурно-історичний - дослідження літературних творів з урахуванням культурної канви епохи, в якій вони поставали;

соціологічний вивчення літератури в контексті суспільних процесів і явищ; психологічне вивчення літературного тексту як віддзеркалення авторської психології, психоаналітичний розвиток психологічного методу із застосуванням методології психоаналітичних досліджень – трактування літературного тексту як форми сублимації авторського несвідомого; феноменологічний – використання прийомів феноменологічного аналізу - вивчення художніх текстів у стосунку до універсальних структур свідомості; структурний аналіз літературного твору як складної системи взаємопов'язаних елементів, що виконують чітко окреслені функції стосовно цілого; постструктуралістський – розгляд літературного тексту як елемента дискурсу, вивчення в ньому слідів інших висловлювань і кодів, застосування в літературознавчому аналізі стратегії деконструкції; рецептивний - дослідження процесів і фактів сприйняття літератури.

Матеріал дослідження та його джерела

Матеріалом дослідження є переважно конкретні мовні одиниці, одиниці перекладу або художні тексти. У *Вступі* літературознавчих робіт треба перелічити всі ті тексти, які автор досліджує (з посиланнями на них). У мовознавчих та перекладознавчих працях необхідно точно зазначити, яку кількість і яких саме мовних одиниць або одиниць перекладу зібрано й опрацьовано для потреб дослідження. Крім того, треба зазначити джерела фактичного матеріалу (з посиланнями на них) наприклад, словники, періодичні видання, електронні корпуси текстів, Інтернет-ресурси, художні твори, архівні документи тощо.

Практичне значення роботи

Цей пункт становить висновок про Можливість Практичного Застосування Результатів Дослідження магістерської роботи, наприклад, у навчальному процесі (в середній та вищій школах), при укладанні словників, довідників, написанні посібників, підручників, підготовці інших дидактичних, методичних чи довідкових матеріалів тощо. Він обов'язковий для магістерських робіт.

Теоретичне значення роботи

Цей пункт становить висновок про можливе застосування отриманих у роботі результатів у подальших наукових дослідженнях. Його доцільно подавати в магістерських роботах.

Новизна роботи

Цей пункт, що є обов'язковим структурним елементом *Вступу* магістерських робіт, засвідчує ті конкретні результати власного дослідження автора, які до нього не були представлені в наукових опрацюваннях обраної

проблеми. Варто також описати ступінь новизни (порівн.: *Вперше визначено ...; Удосконалено класифікацію ...; Отримано часткову відповідь на питання ...*)

Обсяг і структура роботи

У цьому пункті потрібно зазначити загальний обсяг роботи та обсяг її основного тексту (без *Списків* наукової літератури, джерел і *Додатків*), перелічити всі структурні частини роботи і стисло сформулювати головну проблематику розділів. Для цього треба зазначити, з яких розділів складається основна частина роботи, подаючи їхні назви, і коротко одним реченням окреслити зміст кожного розділу. Назв і змісту підрозділів менших структурних частин зазначати не потрібно.

Наприкінці ж кожного *Розділу* магістерської роботи студент формулює більш розгорнуті підсумки (не подаючи в цьому разі жодного структурного найменування, але відділяючи підсумки від основного тексту додатковим інтервальним відступом). у цих підсумках автор узагальнює наукові й практичні результати дослідження у відповідному *Розділі*, що дає змогу вивільнити заключні *Висновки* від надмірної деталізації.

2.5. Основна частина

Основна частина магістерської роботи складається з *Розділів* і підрозділів (у разі потреби підрозділ може бути поділений на менші структурні частини - пункти і підпункти; детальний поділ на менші структурні частини особливо потрібний у мовознавчих та перекладознавчих працях). Усі структурні частини, включно з найменшими, повинні мати назви.

Перший розділ – теоретичний. Перший підрозділ (пункт, підпункт) першого розділу може містити огляд наукової літератури за темою – більш поширений і конкретний, ніж у *Вступі*, де дуже стисло зазначено стан дослідження проблеми. В огляді літератури автор може окреслити основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою і з'ясувати напрями власних досліджень в обраній сфері, мотивуючи їхню доцільність. Загальний обсяг огляду наукових праць не повинен, однак, перевищувати 10% обсягу основної частини роботи.

У теоретичному розділі студент викладає головні концепції (з посиланням на наукові праці вчених), що стосуються обраної проблеми, аналізує їх, систематизує, висловлює щодо них власну думку. Обрані для аналізу теорії класифікації та ін. повинні обов'язково відповідати тим проблемним питанням, які автор досліджує в практичній частині своєї праці. Потрібно стежити за тим, аби не переважувати теоретичного розділу матеріалом, який безпосередньо не пов'язаний з предметом аналізу в практичній частині. За обсягом теоретичний розділ не повинен переважати

над практичним (чи сукупно практичними).

У наступному, практичному, розділі (розділах) автор проводить власне наукове дослідження на самостійно зібраному фактичному матеріалі. Застосовуючи систематизовані й критично проаналізовані в першому розділі теорії, автор підтверджує або (частково) спростовує їх, обов'язково наголошуючи на тому, що нового він вносить в опрацювання проблеми. Викладення матеріалу обов'язково має бути підпорядковане меті й завданням, які студент визначив у *Вступі*.

Кожен елемент основної частини роботи – навіть найменший – повинен завершуватися коротким (чи менш стислим) підсумком.

2.6. Висновки

У заключних *Висновках* мають бути викладені наукові та практичні результати, які випливають із дослідження.

Важливо, щоб *Висновки* відповідали сформульованим у *Вступі* меті та завданням. Однак висновки не повинні обмежуватися повторенням формулювань мети й завдань на кшталт:

[Завдання] *Виконати ідеографічну класифікацію ФО з анімалістичним компонентом* – [Висновок] *Виконано ідеографічну класифікацію ФО з анімалістичним компонентом.*

Висновки повинні конкретно розкривати суть здобутих результатів, наприклад:

[Завдання] *Виконати ідеографічну класифікацію ФО з анімалістичним компонентом* – [Висновок] *У результаті класифікації ФО з анімалістичним компонентом за ідеографічним критерієм з'ясовано, що найчисленнішу групу (... одиниць %) становлять ФО на позначення ... : наступною за кількістю групою (... одиниць, ...%) є ФО на позначення ...*

Для наочності *Висновки* можуть бути пронумеровані, кожний пункт відповідає певному виконаному завданню і представляє конкретні науково-практичні результати власного дослідження автора.

У першому пункті *Висновків* доцільно коротко оцінити стан дослідження обраної проблеми, зіставляючи результати, отримані попередниками, з власними результатами автора. У наступних пунктах, відповідно до завдань, визначених у *Вступі*, потрібно подавати якісні та кількісні показники результатів дослідження, у кінцевих пунктах варто сформулювати рекомендації щодо конкретних можливостей наукового та практичного використання отриманих у роботі результатів. В останньому пункті висновків можна окреслити перспективи подальших досліджень із зазначеної теми.

2.7. Список використаної літератури

Список використаної літератури треба укладати в алфавітному по-

рядку. Спочатку потрібно подавати за абеткою наукову літературу, написану кириличним шрифтом, а потім латинським, за абеткою мови спеціалізації (детальніше про оформлення *Списку* - див. підрозділ 6.3.)

2.8. Список використаних джерел

Твори художньої літератури, періодичні видання, словники, корпуси текстів, Інтернет-ресурси, архівні матеріали тощо, які були використані під час збирання фактичного матеріалу дослідження, треба подавати в окремому *Списку використаних джерел*.

2.9. Резюме

Магістерські роботи студентів факультету іноземних мов можуть містити *Резюме* українською мовою. Обсяг резюме – одна друкована сторінка. У *Резюме* автор стисло викладає конкретні результати дослідження, які впливають з мети й завдань роботи.

2.10. Додатки

Допоміжний матеріал, необхідний для кращого ілюстрування чи повнішого сприйняття матеріалів або результатів дослідження, можна вміщувати в спеціальній структурній частині *Додатках*. Це можуть бути словнички досліджуваних мовних одиниць або одиниць перекладу, певні реєстри класифікованого матеріалу, приклади листування, аналізовані в роботі документи, фольклорні записи, зразки анкет у соціолінгвістичних дослідженнях, таблиці допоміжних цифрових даних, ілюстрації, малюнки, фотографії, діаграми, схеми, що містять інформацію узагальнювального характеру тощо.

Якщо *Додатків* є кілька, то їх потрібно нумерувати.

Обсяг *Додатків* не є регламентованим і не входить до обсягу основного тексту роботи (про що див. далі). У разі потреби (наприклад, якщо обсяг матеріалу надто великий), додатки можуть бути оформлені окремим рукописом у палітурці (наприклад, укладений словник, що за обсягом перевищує основний текст роботи). При оформленні додатків окремим рукописом на титульному аркуші під назвою магістерської роботи друкують великими літерами слово ДОДАТКИ.

Додатки до магістерської роботи оформляють як продовження роботи на наступних сторінках.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований у верхньому рядку сторінки. Над заголовком посередині рядка друкується слово «Додаток ...» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами, наприклад, "Додаток А", "Додаток Б".

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ

На "відмінно" оцінюються магістерські роботи, присвячені малодослідженим темам, або ті, що потребують переосмислення на основі раніше недоступних джерел літератури. Зміст магістерської роботи повинен бути завершеним сюжетом, який розкриває зазначену тему згідно з планом, розробленим студентом при допомозі наукового керівника. Магістерська робота має бути оформлена відповідно до викладених вище вимог.

На "добре" та "задовільно" оцінюються магістерські роботи, які розкривають у цілому тему, але не відповідають одній або кільком вищезазначеним вимогам загальна оцінка магістерської роботи здійснюється з урахуванням її захисту перед відповідною комісією.

При виставленні оцінки за магістерські роботи враховують:

- а) запропоновану в рецензії оцінку рецензента;
- б) оцінку за захист студентом роботи на засіданні Державної екзаменаційної комісії;
- в) оцінку активності студента в роботі наукового семінару та його співпраці з науковим керівником.

Пропонуємо такі кількісні критерії для оцінювання магістерських робіт:

Узагальнені критерії оцінювання

Критерії оцінювання роботи	За 100-бальною шкалою	ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
<ul style="list-style-type: none"> • Роботу виконано самостійно, зміст повністю відповідає назві, поставленій меті і завданням; • робота оформлена з дотриманням усіх вимог і написана грамотно; • роботу захищено на «відмінно». 	100	A	відмінно
<ul style="list-style-type: none"> • Роботу виконано самостійно, зміст загалом відповідає назві, завдання виконані, мети досягнуто; • робота оформлена з дотриманням усіх вимог і написана грамотно; • роботу захищено на «добре». 	89	B	добре
<ul style="list-style-type: none"> • Роботу виконано самостійно, зміст загалом відповідає назві, завдання у цілому виконані, мети досягнуто; • в оформленні роботи є незначні недоліки, 	80	C	

зокрема мовні; • роботу захищено на «добре».			
• Роботу виконано самостійно, але зміст розкрито недостатньо, завдання виконано частково, що позначалося на повноті досягнення мети; • недостатня кількість бібліографічних джерел; • в оформленні роботи є недоліки, мовні помилки; • роботу захищено на «задовільно».	70	D	
• Роботу виконано в основному самостійно, але зміст розкрито недостатньо, завдання виконано не повністю, мети досягнуто лише частково; • недостатня кількість і застарілість бібліографічних джерел; • в оформленні роботи є недоліки, мовні помилки, істотні порушення вимог до наукового стилю; • роботу захищено на «задовільно».	60	E	задовільно
• Роботу списано або зміст не розкрито, студент не вміє користуватися науковим апаратом; • недостатня кількість і застарілість бібліографічних джерел; • роботу виконано без дотримання формальних вимог, велика кількість мовних помилок; • роботу захищено на «незадовільно».	0	F	незадовільно

Деталізовані критерії оцінювання

При оцінюванні захисту кваліфікаційної роботи державна екзаменаційна комісія бере до уваги такі фактори:

- якість кваліфікаційної роботи в цілому (її творчий характер, вміння автора аналізувати теоретичний матеріал, обґрунтованість сформульованих практичних рекомендацій);
- самостійність у розробці проблеми;
- якість оформлення кваліфікаційної роботи (стиль викладу, грамотність, бібліографія, ілюстративний матеріал);
- рівень виступу (чіткість у формулюванні актуальності, мети і завдань роботи, вміння зробити правильні висновки, культура мовлення);

- відгук керівника і оцінку роботи рецензента.

За результатами захисту кваліфікаційної роботи виставляється оцінка відповідно до нижченаведених критеріїв.

Критерії оцінки кваліфікаційних робіт	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1. робота написана самостійно, зміст повністю відповідає назві, поставленій меті та завданням; 2. правильно визначено і оформлено науковий апарат дослідження; 3. зроблено глибокий і всебічний аналіз наукових джерел; 4. авторські висновки зроблено на високому рівні узагальнення; 5. якісно виконано експериментальне дослідження; підготовлені практичні рекомендації / навчально-методичні матеріали; 6. додатки до роботи ілюструють досягнення автора і підтверджують його висновки 7. робота оформлена з дотриманням усіх вимог і написана грамотно; 8. робота подана на кафедру вчасно; 9. рецензент оцінив роботу на оцінку «відмінно» (А); 10. захист роботи відбувся на «відмінно».	відмінно	А 100 балів
1. робота написана самостійно, зміст відповідає назві, завдання виконані і мета досягнута; 2. правильно визначено і оформлено науковий апарат дослідження; 3. зроблено глибокий аналіз наукових джерел; 4. авторські висновки зроблено на недостатньо високому рівні узагальнення; 5. не всі дослідницькі завдання експериментального дослідження виконано, але підготовлено необхідні практичні рекомендації / навчально-методичні матеріали; 6. додатки до роботи ілюструють досягнення автора і підтверджують його висновки 7. робота оформлена з дотриманням усіх вимог	добре	В 89 балів

<p>і написана грамотно;</p> <p>8. робота подана на кафедру вчасно;</p> <p>9. рецензент оцінив роботу на оцінку «добре» (В чи С);</p> <p>захист роботи відбувся на «добре».</p>		
<p>1. робота написана самостійно, зміст відповідає назві, завдання виконані і мета досягнута;</p> <p>2. правильно визначено і оформлено науковий апарат дослідження;</p> <p>3. зроблено глибокий аналіз наукових джерел;</p> <p>4. авторські висновки зроблено на недостатньо високому рівні узагальнення;</p> <p>5. в оформленні роботи є окремі недоліки, у тому числі мовні;</p> <p>6. не всі дослідницькі завдання експериментального дослідження виконано, практичні рекомендації / навчально-методичні матеріали розроблені не в повному обсязі;</p> <p>7. додатки до роботи фрагментарно ілюструють досягнення автора і фрагментарно підтверджують його висновки</p> <p>8. робота подана на кафедру вчасно;</p> <p>9. рецензент оцінив роботу на оцінку «добре» (С);</p> <p>10. захист роботи відбувся на «добре».</p>	добре	С 80 балів
<p>1. робота написана самостійно, зміст розкрито недостатньо, завдання виконані не повністю, що позначилося на повноті досягнення мети;</p> <p>2. аналіз наукових джерел не повною мірою відбиває сучасний стан наукової розробки досліджуваної проблеми;</p> <p>3. авторські висновки зроблено на недостатньо високому рівні узагальнення;</p> <p>4. експериментальна робота носить фрагментарний характер; представлені лише окремі практичні рекомендації/ навчально-методичні матеріали;</p> <p>5. додатки до роботи взяті з інших джерел</p> <p>6. в оформленні роботи є недоліки; недостатня кількість бібліографічних джерел; є мовні помилки;</p> <p>7. рецензент оцінив роботу на оцінку</p>	задовільно	D 70 балів

<p>«задовільно» (D чи E); 8. захист роботи відбувся на «задовільно».</p>		
<p>1. робота написана в основному самостійно, зміст розкрито недостатньо, завдання виконані не повністю, що позначилося на повноті досягнення мети; 2. аналіз наукових джерел не повною мірою відбиває сучасний стан наукової розробки досліджуваної проблеми; застаріла і недостатня бібліографія; 3. авторські висновки зроблено на невисокому рівні узагальнення; 4. експериментальна робота носить фрагментарний характер; практичні рекомендації/навчально-методичні матеріали відсутні або не відповідають змісту; 5. відсутні додатки до роботи, які ілюструють досягнення автора і підтверджують його висновки 6. в оформленні роботи є недоліки; суттєві порушення мовного режиму; 7. рецензент оцінив роботу на оцінку «задовільно» (E); 8. захист роботи відбувся на «задовільно».</p>	задовільно	E 60 балів
<p>1. робота списана або зміст не розкритий; студент не вміє користуватися науковим апаратом; 2. робота оформлена без дотримання вимог; велика кількість мовних помилок; 3. робота подана на кафедру після встановленого терміну; 4. рецензент оцінив роботу на оцінку «незадовільно» (FX) 5. захист роботи відбувся на «незадовільно».</p>	незадовільно	F 50 балів

Зміст роботи оцінюється за такими параметрами (оцінка керівника)

- обґрунтованість практичної та теоретичної актуальності теми, мети та завдань дослідження;
- системність і повнота розкриття розділів, підрозділів роботи, здатність організувати матеріал у логічно послідовний спосіб, грамотний стиль написання, дотримання вимог щодо її оформлення;

- самостійність виконання та уміння працювати з літературними джерелами;
- обґрунтованість методології, методів дослідження та наявність емпіричних матеріалів (з врахуванням власного внеску дослідника);
- оцінка якості авторської програми дослідження та інструментарію;
- новизна та обґрунтованість практичного значення отриманих результатів;
- аналіз та інтерпретація отриманих результатів емпіричного дослідження;
- чіткість та аргументованість висновків;
- логічність, послідовність, лаконічність викладу матеріалу дослідження;
- відповідність змісту роботи поставленим завданням.

Вирішальну роль в оцінці змісту роботи має науковий керівник.

Захист роботи оцінюють за такими критеріями (оцінка рецензента)

- аргументованість вибору теми та розкриття проблеми дослідження, теоретична та прикладна значимість роботи;
- компетентність та вичерпність відповідей студента;
- науковий стиль викладу основних положень та культура спілкування, висловлювань під час захисту дискусійних моментів роботи.

Оцінка цих компонентів покладається на рецензента.

Оцінка за кваліфікаційну роботу може бути знижена у наступних випадках:

	<u>Недоліки основної частини роботи:</u>	<u>Оцінку знижено на</u>
1.	Наявність фактичних помилок у викладенні чужих теоретичних положень	5-8 балів
2.	Відсутність посилань на важливі літературні джерела, які мають пряме відношення до досліджуваної проблеми та які надруковані у доступній для студента літературі	2-5 балів
3.	Використання великих за об'ємом уривків чужих текстів без посилання на їх джерело (у тому числі – кваліфікаційних робіт інших студентів)	15-20 балів
4.	Відсутність аналізу вітчизняних та зарубіжних робіт, які присвячені проблемі дослідження	5-10 балів
5.	Назва роботи не передає її реальний зміст	10 балів
6.	Відсутність логічного зв'язку між теоретичною та емпіричною (дослідницькою) частинами роботи	10 балів
7.	Співпадіння формулювань проблеми, мети та завдань роботи	5-8 балів
	<u>Недоліки оформлення</u>	

1.	Наявність не виправлених друкарських помилок та пропущених рядків	1-3 бали
2.	Відсутність назв таблиць та схем	1-2 бали
3.	Відсутність авторської інтерпретації змісту таблиць та графіків	1-3 бали
4.	Недотримання встановленої рубрикації роботи: <i>Вступу, Висновків, Заключної частини</i> , тощо	1-3 бали
5.	Наявність помилок в оформленні використаної літератури: недотримання правил ДОСТу	1-3 бали
6.	Пропуск у <i>Змісті</i> окремих параграфів або навіть цілих <i>Розділів</i>	1-3 бали

**Критерії оцінки
виступу на захисті кваліфікаційної роботи – всього 20 балів**

Аспекти презентації	Бали
1. Якість доповіді	
1.1. Доповідач зачитує доповідь	1
1.2. Доповідач розповідає, але не пояснює суті роботи	2
1.3. Доповідь чітко вибудована	3
1.4. Доповідач добре викладає матеріал і володіє ілюстративним матеріалом	4
1.5. Доповідь справляє дуже добре враження	5
2. Якість відповідей на питання	
2.1. Доповідач не може відповісти на питання	1
2.2. Доповідач не може відповісти на більшість питань	2
2.3. Доповідач відповідає на більшість питань	3
3. Використання демонстраційного матеріалу	
3.1. Представлений демонстраційний матеріал доповідач не використовує	1
3.2. Представлений демонстраційний матеріал доповідач використовує не у повному обсязі	2
3.3. Автор представив демонстраційний матеріал і прекрасно у ньому орієнтувався	3
4. Оформлення демонстраційного матеріалу	
4.1. Демонстраційні матеріали погано оформлені	1
4.2. Демонстраційні матеріали добре оформлені	2
4.3. До демонстраційних матеріалів нема претензій	3

5. Володіння автором спеціальним науковим апаратом	
5.1. Автор володіє базовим апаратом	1
5.2. Використані загальнонаукові та спеціальні терміни	2
5.3. Показане володіння спеціальним апаратом	3
6. Чіткість висновків, які узагальнюють доповідь	
6.1. Висновки є, але вони не доведені	1
6.2. Висновки не чіткі	2
6.3. Висновки цілком характеризують роботу	3

Підсумкове оцінювання кваліфікаційної роботи Орієнтовний розподіл балів за 100-бальною шкалою

Основна частина	30 балів
Обсяг і оформлення	5 балів
Репрезентативність вибірки	5 балів
Презентація роботи	20 балів
Оцінка керівника	20 балів
Оцінка рецензента	20 балів

4. МЕТОДИКА НАПИСАННЯ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ

Передусім слід ознайомитися з тематикою магістерських робіт, запропонованою кафедрою, і обрати тему майбутньої роботи. Студент може запропонувати тему, не включену в цю тематику. Після затвердження теми та її наукового керівника студент консультується з керівником з питань написання роботи і приступає до її підготовки.

Необхідно скласти план майбутньої роботи. З цією метою слід провести бібліографічний пошук, виявити опубліковані праці, які стосуються обраної теми. Починати бібліографічний пошук раціонально з бібліотечних каталогів. Для тематичного пошуку використовуються систематичні каталоги, в яких опис книг розміщується згідно з їхнім змістом за галузями знань.

В алфавітному каталозі, який має кожна бібліотека, легко виявляються праці наукових колективів і авторів, відомих своїм внеском до даної теми, а також видання, які їм присвячені.

Після попереднього знайомства з літературою складають план магістерської роботи, тобто перелік найважливіших питань, які будуть розкриватися автором. Складання плану є важливим моментом, оскільки вдало складений план значною мірою полегшує дослідження і написання магістерської роботи. Підготовлений студентом план обговорюється з

науковим керівником, уточнюється і є для студента ніби компасом, який не дозволяє йому заплутатись у матеріалі, «потонути» в ньому. У подальшому план може удосконалюватись, оскільки в ході написання роботи виникають певні корективи, пов'язані з розширенням чи скороченням матеріалу, з приведенням його до оптимальних пропорцій, уточненням формулювань.

Після цього приступають до опрацювання літератури, збору і оформлення матеріалу. Працюючи над літературою слід особливо уважно відбирати ті розділи, параграфи, сторінки, які безпосередньо стосуються обраної теми. Важливо їх глибоко опрацювати, зробити відповідні виписки з них. Робити виписки можна різними способами: виписки в зошиті, виписки на картках або окремих листах (з одного боку). Кожна виписка повинна супроводжуватись ясними і точними даними про джерело, з якого вона взята, якщо це книга – про автора, її заголовок, рік і місце видання, сторінки. Якщо виписується матеріал із журнальної або газетної статті, необхідно вказати номер і рік видання журналу, сторінку, а для газети – дату. Зверху картки слід коротко вказати, про що йде мова в даному тексті. Виписані цитати слід брати в лапки, щоб відрізнити їх від власного викладення прочитаного тексту. Якщо в книгах зустрічається компактний матеріал, який значною мірою може бути використаний у роботі, тоді, по можливості, роблять ксерокопії окремих сторінок. На ксерокопії зазначаються дані про автора, заголовок книги, при необхідності - розділу. Виписки на картках або окремих листах (з одного боку) відкривають широкі можливості сортування, класифікації, розміщення зібраного матеріалу.

Таким чином, сукупність ксерокопій, виписок на картках або окремих листках з конкретної теми дає дослідникові немов би первинний, чорновий варіант задуманої роботи. Далі потрібно тільки приступити до літературного оформлення цього розрізненого матеріалу, зробити плавні переходи між окремими його частинами.

Виконану магістерську роботу (чорновий варіант) подають науковому керівнику. Потім її доопрацьовують, враховуючи зауваження і побажання. Після доопрацювання текст передруковують і подають на кафедру.

5. ПРАВИЛА ТЕХНІЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

5.1. Загальні вимоги

Магістерську роботу виконують комп'ютерним друком на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) однаковою щільністю тексту:

- міжрядковий інтервал – 1,5;
- кегль 14;
- шрифт – Times New Roman;

- відступи (поля): зліва – 30 мм, справа – 20 мм, зверху і внизу – по 20 мм;
- абзацний відступ – 1,27 см.

Обсяг основного тексту магістерської роботи без *Списків використаної літератури і джерел, Резюме та Додатків* має становити 60-70 сторінок.

Друкарські помилки та графічні неточності можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці виправленого тексту машинописним способом.

Фактичний матеріал (приклади аналізованих словоформ, лексем, фразеологізмів тощо), а також цитати з художньої літератури потрібно писати курсивом, у працях із семантики значення слів та фразеологізмів потрібно описувати відповідною мовою і подавати їх у лапках, наприклад:

Der Phraseologismus den Mantel nach dem Wind drehen bedeutet "sich der Situation anpassen".

Заголовки структурних частин роботи треба друкувати великими літерами жирним шрифтом (кегель 14) посередині сторінки, наприклад:

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ДОДАТКИ

Назви *Розділів* також друкують жирним шрифтом великими літерами (кегель 14) посередині сторінки і розміщують так:

Назви підрозділів друкують жирним шрифтом маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу, крапку наприкінці заголовків і назв не ставлять. Якщо заголовок складається з двох речень, то між ними ставлять крапку.

Між назвою розділу та назвою підрозділу роблять додатковий інтервальний пропуск. Текст після назви підрозділу також розпочинають писати після одного додаткового інтервального пропуску. Текст після назви пункту або підпункту розпочинають писати без додаткового інтервального пропуску, наприклад:

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

1.2. Норма та інновації у фразеології

У сучасному мовознавстві під поняттям "фразеологізм" зазвичай розуміють ...

Кожну структурну частину роботи (*Вступ, Розділ, Висновки* та інші) треба розпочинати з нової сторінки. Нові підрозділи також треба розпочинати з нової сторінки, якщо попередня заповнена на $2/3$. Нові пункти та підпункти можна не розпочинати з нової сторінки, але за умови, якщо після назви пункту або підпункту ще поміщаються на сторінці принаймні два рядки тексту.

Титульний аркуш роботи друкують жирним шрифтом (див. *Додатки*).

5.2. Нумерація

5.2.1. Нумерація сторінок

Нумерацію сторінок роботи подають арабськими цифрами.

Першою сторінкою кваліфікаційної роботи є титульний аркуш, який зараховують до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому нижньому куті сторінки.

5.2.2. Нумерація структурних частин

Із структурних частин роботи номери мають тільки *Розділи* і всі їхні структурні частини - підрозділи, пункти, підпункти. Інші структурні частини роботи (*Зміст, Перелік умовних позначень, Вступ, Висновки, Список використаної літератури, Список використаних джерел, Резюме, Додатки*) не мають порядкового номера.

Номер розділу записують арабською цифрою після слова РОЗДІЛ, крапку після цифри ставити не потрібно, наприклад:

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка. Після назви підрозділу крапку не ставлять. Наприклад:

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

1.2. Норма та інновації у фразеології

Аналогічно потрібно оформлювати й менші структурні частини в межах підрозділу, наприклад:

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

1.2. Норма та інновації у фразеології

1.2.3. Типи фразеологічних інновацій

1.2.3 .1. Фразеологічні модифікації

1.2.3.1.1. Скорочення

Ілюстрації (фотографії, схеми, графіки, карта і таблиці необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці чи в додатках. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею.

6. ПРАВИЛА ЦИТУВАННЯ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ПОСИАНЬ НА НИХ

У роботі автор повинен посилатися на джерела, ідеї або цитати з яких наводить у дослідженні. Такі посилання дозволяють відшукати тексти і перевірити достовірність відомостей про цитовану наукову літературу або джерела фактичного матеріалу, дають необхідну інформацію про них.

6.1. Загальні вимоги до цитування

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками та наводиться в тій формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання;

б) цитування повинно бути повним без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. За необхідності допускається пропуск слів і речень, що при цитуванні позначається трьома крапками у круглих дужках (...), наприклад:

E. Riesel schreibt: „Wird z. B. von einem Menschen gesagt, dass er wie ein Löwe kämpft, so werden die zwei Substantive *Mensch* und *Löwe* (...) zueinander in Beziehung gebracht; dies löst eine schnell vorbeiziehende Serie von

Einzelbildern aus und erweckt eine neue Vorstellung: mutiger, tapferer Mensch [31, 165].

в) кожна цитату обов'язково має супроводжувати посилання на джерело, наприклад:

Е. Schendels schreibt: "Der Proportionalsatz drückt den Vergleich mittels einer proportionalen Steigerung aus. Die Proportionalsätze werden mit Hilfe der Konjunktionen *je ... desto, je ... umso, je nachdem* und *wie* untergeordnet" [32, 385].

г) при непрямому цитуванні (скороченому викладенні думок інших авторів своїми словами), що дає змогу не надто розбудовувати текст, потрібно бути точним у викладенні думок автора і давати відповідні посилання на використану літературу;

г) якщо автор магістерської роботи, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова або робить спеціальні застереження, то він повинен це зазначити, наприклад:

Е. Riesel schreibt: „Wird z.B. von einem Menschen gesagt, dass er wie ein Löwe kämpft, so werden die zwei Substantive *Mensch* und *Löwe* (...) zueinander in Beziehung gebracht; dies löst eine schnell vorbeiziehende Serie von Einzelbildern aus und erweckt eine neue Vorstellung: mutiger, tapferer Mensch (meine Hervorhebung. – R.K.)“ [31, 165].

Під ініціалами зашифровується ім'я та прізвище автора дослідження, у цьому випадку, наприклад, – Роман Котюк.

6.2. Оформлення посилань у тексті магістерської роботи

Посилання в тексті - цитування або непряме цитування - слід оформлювати таким способом:

Посилання на наукове джерело оформлюють у квадратних дужках, до яких уписують порядковий номер позиції зі *Списку використаної літератури*, через кому номер сторінки – наприклад:

Цитата в тексті магістерської роботи: „Proportionalsatz – semantisch definierter modaler Nebensatz in der syntaktischen Funktion einer adverbialen Bestimmung" [2, 416], де: - 2 - порядковий номер праці у списку літератури, на яку зроблено посилання; 416 - сторінка цієї праці, з якої наведено цитату.

Якщо треба подати водночас кілька позицій зі *Списку використаної літератури* (у яких, наприклад, викладено схожі думки чи ідеї), можна у квадратних дужках наводити номери цих позицій, розділяючи їх крапкою з комою, наприклад:

Die vorliegende Magisterarbeit ist dem Thema der strukturellen Besonderheiten der einfachen Sätze (am Stoff der Sprichwörter) gewidmet. Ihre theoretische Grundlage bilden die Arbeiten von folgenden Linguisten: Erben J., Eisenberg P., Helbig G. / Buscha J., Hentschel E., Jung W., Moskalskaja O. I., Schmidt W. [24; 25; 27; 28; 32].

Конкретних сторінок із указаних одночасно кількох наукових джерел не наводять, якщо використана в роботі ідея чи думка присутня в наведених працях у цілому, а не на їхніх конкретних сторінках.

Якщо ж запозичена ідея має чітку локалізацію, то потрібно зазначити сторінку, на якій вона викладена. У посиланнях на кілька позицій літератури із зазначенням у них конкретних сторінок треба ставити між номерами позицій крапку з комою, а номер сторінки від номеру позиції треба відділяти комою, наприклад: [3, 6; 18, 14].

6.3. Оформлення "Списку використаної літератури", "Списку словників" та "Списку використаних джерел"

Список використаної літератури містить бібліографічний опис використаної в роботі наукової літератури. *Список словників* містить бібліографічний опис використаних у роботі лексикографічних робіт. *Список використаних джерел* містить бібліографічний опис джерел фактичного матеріалу, художню літературу, мова і стиль якої аналізується у роботі. Усі списки можуть мати наскрізну нумерацію позицій.

Списки вміщують після *Висновків*. Кожен із них повинен бути укладений за абеткою (спочатку подають праці, написані кириличним шрифтом, потім латинським).

Бібліографічний опис праць у різних вітчизняних і закордонних збірниках, науковій періодиці може значно відрізнятися, тому при укладанні *Списку* в магістерській роботі потрібно спиратися на систему опису, яку запропоновано далі.

6.3.1. Монографії, підручники

а) Монографія чи підручник одного автора:

Дороніна М. С. Культура спілкування ділових людей : навч. посіб. / М. С. Дороніна – К. : КМ Academia, 1998. – 192 с.

б) Монографія чи підручник двох або більше авторів:

Кияк Т. Р. Теорія та практика перекладу (німецька мова) : підручник / Т. Р. Кияк, О. Л. Огуй, А. М. Наumenко – Вінниця, 2006. – 586 с.

6.3.2. Словники, енциклопедії, антології, довідники

а) Із зазначенням автора на титульній сторінці:

Штерн І. Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики / І. Б. Штерн // Енциклопедичний словник для фахівців з теоретичних гуманітарних дисциплін та гуманітарної інформатики. – К.: Артес, 1998. – 336 с.

б) Без зазначення автора на титульній сторінці:

Українські прислів'я, приказки та порівняння з літературних пам'яток / [упоряд. М. М. Пазяк]. – К.: Наук. думка, 2002. – 392 с.

6.3.3. Наукові статті, частини праць

а) Статті в наукових збірниках:

Олійник Т. Прагматика перекладу: адекватність перекладу як критерій оцінки його якості / Т. Олійник // Сучасні проблеми лінгвістичних досліджень і методика викладання іноземних мов професійного спілкування у вищій школі : Збірник наукових праць [За ред. В. Т. Сулима, С. Н. Денисенко]. – Ч. 1. Лінгвостилістика. Лексична семантика. Фразеологія. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – С. 271-273.

б) Статті в наукових журналах:

Войтюк А. Франко – майстер пейзажу / А. Войтюк // Українське літературознавство. – 1968. – Вип. 5. – С. 75-81.

Необхідно звернути увагу на те, що, подаючи бібліографічний опис частини праці або наукової статті зі збірника, довідника, словника, обов'язково треба зазначати конкретні сторінки, на яких міститься ця частина праці.

в) Частини монографій, підручників

Бацевич Ф.С. Загальні проблеми комунікативної лінгвістики / Ф. С. Бацевич // Нариси з комунікативної лінгвістики : Монографія. – Львів, 2003. – С. 49-85.

Лексикографія // Сучасна українська мова : Підручник для студ. гуманіт. спец. ВЗО [За ред. О.Д. Пономарева]. – Київ, 2001. – С. 90-102.

д) Статті (розділи, частини) в зібраннях творів:

Франко І. Що таке поступ? / І. Франко : Збр. творів: У 50 т. – Т. 45. – Київ, 1986. – С. 341-342.

е) Передмови

Вольдан А. Літературна Галичина і Перша світова війна / А. Вольдан // Галичина. З Великої війни / [упоряд.: А. Паславська, Т. Фогель, В. Кам'янець]. – Львів : ВНТЛ-Класика, 2014. – 299 с.

6.3.4. Автореферати дисертацій

а) на здобуття вченого ступеня кандидата наук

Білик В. О Особливості психологізму українських народних пісень : Автореф. дис .... канд-та філол. наук: 10.01.07 / Львівський нац. ун-т. – Львів, 2005. – 29 с.

б) на здобуття вченого ступеня доктора наук

Стоянова Е. Л. Етномовний соціолінгвістичний аспект острівного писемного дискурсу : Автореф. Дис. д-ра філол. наук: 10.02.03 / НАН України. Ін-т мовознав. ім. О.О. Потебні. – Київ, 2005. – 37 с.

6.3.5. Художня література

Шимборська В. Вибрані поезії та есеї : пер. с пол. / В. Шимборська ; Пер. Я. Сенчишин. – Львів : Літопис, 2001 . – 224 с.

6.3.6. Матеріали з Інтернету

При посиланнях такого типу в тексті роботи треба подавати дату доступу до матеріалу, наприклад:

Nietzsche F. Vom Barockstile / Fiedrich Nietzsche [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zeno.org/Philosophie/M/Nietzsche,+Friedrich>. – Мова : нім. – Дата перегляду : 10.09.2015.

На всі таблиці, ілюстрації тощо, які містяться в додатках, також повинні бути відповідні посилання в тексті роботи.

Додаток А. Зразок титульної сторінки магістерської роботи

Ministerium für Bildung und Wissenschaft der Ukraine
Nationale Iwan-Franko-Universität Lwiw
Fakultät für Fremdsprachen
Lehrstuhl für Interkulturelle Kommunikation und Translationswissenschaft

EIGENNAMEN IN DEN UKRAINISCHEN VOLKSMÄRCHEN

UND IHRE WIEDERGABE IM DEUTSCHEN

Wissenschaftliche Arbeit

zur Erlangung des akademischen Grades „Magister“

Iwan Iwanenko,
4. Semester des Masterstudiums

Wissenschaftliche Betreuung
Doz., Dr. N. Franko

Lwiw – 2023

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ

Пояснювальна записка
до кваліфікаційної (дипломної) роботи
магістра
на тему:
ВЛАСНІ НАЗВИ В УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ КАЗКАХ ТА
ЇХ ВІДТВОРЕННЯ НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ

Виконала: студентка 2 курсу магістратури групи Інм-21м

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.043 Германські мови та літератури

(переклад включно), перша - німецька»,

Освітньо-професійна програма: «Переклад
(німецька і друга іноземна мови, міжкультурні німецькі студії)»

Іваненко І. І.

Керівник: к. філол. н., доц. Шевченко Н. Н.

Рецензент: д. філол. н., проф. Франко Н. Н.

Львів - 2023

Додаток Б. Зразок змісту магістерської роботи

Inhalt

Einleitung	3
1. Komparatives Feld	6
1.1. Der Begriff des Feldes	6
1.2. Die Struktur des komparativen Feldes	8
1.3. Der Kern des komparativen Feldes	8
1.4. Mikrofeld der Ungleichheit	10
1.5. Mikrofeld der Übereinstimmung	18
2. Komparative phraseologisierte Satzgefüge	27
2.1. Komparative Satzgefüge der Übereinstimmung	28
2.2. Komparative Satzgefüge der Ungleichheit	30
2.3. Komparative Satzgefüge der Proportionalität	32
3. Komparative phraseologisierte Wortgruppen	35
3.1. Definition stehender Vergleiche	35
3.2. Bedeutung stehender Vergleiche	36
3.3. Thematische Einteilung stehender Vergleiche	44
Schlussfolgerungen	53
Literaturverzeichnis	57
Zusammenfassung	59
Anhang A. Komparative Satzgefüge mit „wie“	60
Anhang B. Komparative Satzgefüge mit „als“	63
Anhang C. Phraseologisierte Proportionalsätze	67
Anhang D. Stehende Vergleiche	72

Додаток В. Зразок списку літератури магістерської роботи

Literaturverzeichnis

1. Буква М. Семантико-функціональне значення казкових антропонімів (на прикладі варіантів називання Телесика в українській народній чарівній казці) / М. Буква // Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. – Серія: Філологічні науки (мовознавство), 2011. – Вип. 95. – С. 336-340.

2. Бурдин Н. К обзору русских сказочных сюжетов / Н. Андреев // Художественный фольклор. – Москва : Академия, 1927. — С. 59-70.

3. Мироненко К. Besonderheiten der Übersetzung von Märchen als Sonderart des literarischen Übersetzens / К. Мироненко // Науковий збірник праць магістрів кафедри теорії і практики перекладу з німецької мови, 2011. – Вип. 1. – С. 93-98.

4. Поліщук Н. Пан, товариш, добродій [Електронний ресурс] / Н. Поліщук. – Режим доступу : <http://kulturamovy.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine46-47-27.pdf>. – Дата перегляду : 20.03.2016.

Wörterbuchverzeichnis

5. Новий український тлумачний словник: близько 20 000 слів і словосполучень / [уклад.: Н. Д. Кусайкіна, Ю. С. Цибульник]; за заг. ред. В. В. Дубічинського. — Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2010. — 608 с.

Quellenverzeichnis

7. Ukrainische Volksmärchen / hrsg. von P.V. Lintur. – Berlin : Akademie-Verlag, 1981. – 688 S.

Додаток Г. Зразок додатку до магістерської роботи

Anhang D. Stehende Vergleiche

	Stichwort	<i>Stehender Vergleich</i>	Ukrainische Entsprechung
1.	Aal	<i>sich winden wie ein Aal</i>	викручуватися; звиватися як вугор
2.	Aal	<i>glatt wie ein Aal</i>	виверткий характером, занадто дружній
3.	Abraham	<i>Sicher wie in Abrahams Schoß</i>	1. почувати себе у цілковитій безпеці 2. жити як у Бога за пазухою
4.	Adam	<i>nackt wie Adam</i>	зовсім голий (як Адам)
5.	Affe	<i>angeben wie ein Affe</i>	зчиняти лемент, вихвалитися
6.	Ameise	<i>fleißig wie eine Ameise</i>	працьовитий як мурашка
7.	Amen	<i>Das kommt sicher wie ein Amen in der Kirche.</i>	це вже напевно; як пити дати; як двічі два – чотири
8.	angegossen	<i>wie angegossen sitzen / passen</i>	сидіти, як улитий, -а
9.	angewurzelt	<i>stehen wie angewurzelt</i>	стояти як вкопаний; стояти як ошпарений; заляканий від страху
10.	April	<i>launisch wie April</i>	у кого-н. сім п'ятниць на тижні; мінливий, капризний
11.	Augapfel / Auge	<i>etw. wie den eigenen Augapfel (be)hüten; etw. wie sein eigenes Auge / Herzblut hüten</i>	(висок.) берегти що-н., як зіницю ока
12.	Aushängeschild	<i>als Aushängeschild dienen</i>	бути лише вивіскою (прикриттям)
13.	Axt	<i>sich wie die Axt im Walde benehmen</i>	(розм.) рухатися незграбно, як ведмідь
14.	Bär	<i>hungrig wie ein Bär</i>	гоłodний як вовк
15.	besessen	<i>arbeiten wie besessen</i>	працювати як одержимий; гарувати як чорний віл

Додаток Д. Зразок резюме до магістерської роботи

РЕЗЮМЕ

Наукова робота присвячена власним назвам в українських народних казках та можливостям перекладу на німецьку мову. Для дослідження було вибрано 20 українських народних казок, що містять власні назви різного типу (антропоніми, зооніми, топоніми, хрематоніми). Найчисленнішою виявилась група антропонімів – імен людей (16), за ними йдуть зооніми – імена тварин (12), топоніми – назви географічних об'єктів (4) та хрематоніми – назви неживих предметів (3).

Встановлено, що типовими для українських казок є двокомпонентні власні назви (напр. *лисичка-сестричка*, *рак-неборак*). Другий компонент цих онімів зазвичай не несе смислового навантаження, і додається виключно для римування з першим компонентом. Перекладачі часто сприймають його за смисловий елемент імені і перекладають. Такий підхід є неправильним, адже зважаючи на розбіжності в мовних системах німецької та української мов передати такі власні назви без формальних чи семантичних втрат неможливо.

Загалом, власні назви в українських народних казках є досить непростими для перекладу, бо несуть в собі не тільки смислове, а й соціокультурне навантаження, до того ж мають певні формальні особливості, які практично неможливо передати іншими мовами.

Ключові слова: народні казки, власні назви, казкові імена, переклад власних назв, онім, ономатопоетика, антропонім, зоонім, топонім, хрематонім.

Zusammenfassung

In der Diplomarbeit wird die Lage von allen Klassen der römischen Gesellschaft, die in den Satiren von Horatius und Juvenalis dargestellt sind, behandelt.

In seinen Satiren verurteilt Horatius den Neid, die Verschwendung, den sittlichen Verfall und den Ehrgeiz der Römer, besonders der Frauen und der Hetären. Er predigt die Zufriedenstellung mit kleinem Wohl, mit der Fähigkeit ohne irgendwelche Überflüsse zu leben, und nur das wahrzunehmen, was mit der Natur sich vereinbart. Horatius tadelt die Fehler seiner Zeitgenossen nicht, er lacht sie aus.

In den Satiren von Juvenalis erscheint vor uns die römische Gesellschaft so, wie sie in ihren jüngeren Jahren war. Juvenalis tadelte zornig alle Fehler höherer Gesellschaft des kaiserlichen Rom. Er stellt die moralische Entartung vorher angesehenen Gentes, den moralischen Verfall der Familie, unbegrenzte Macht des Geldes, die die Quelle der Verbrechen ist, das ausschweifende Leben, überflüssig von lebenswichtigen Gütern der einigen und bettelarmes Dasein der anderen dar. Manchmal berührt der Dichter nicht nur die sozialen Fragen, sondern auch die politischen, er träumt davon, dass alte Zeiten zurückkehren, als vornehme Patrone viel großzügiger als neue waren.

Die Diplomarbeit besteht aus drei Teilen. In dem ersten Abschnitt werden allgemeine Angaben über das Genre Satire behandelt, ihre Herkunft und ihre hauptsächlichen Vertreter werden erforscht. In zwei nächsten Abschnitten werden sozial-ethische Probleme der römischen Gesellschaft in den Satiren von Horatius und Juvenalis behandelt.